

MIKROFOSSILER II

Av Tom Hoel

I forrige utgave av NAGS-nytt tok jeg for meg ostrakodene, denne gangen er turen kommet til en del andre former for mikro-fossiler en amatør har mulighet for å finne.

Conodonter.

Dette er en fossil-gruppe man ikke er sikre på hvor hører hjemme.

Fossilene ligner på kjever med mangeformede tenner (se fig. I) av kalsiumfosfat. Størrelsen varierer fra under 1 mm til ca. Noen består av bare én tann. Størrelsen varierer fra under 1 mm til ca. 3 mm.

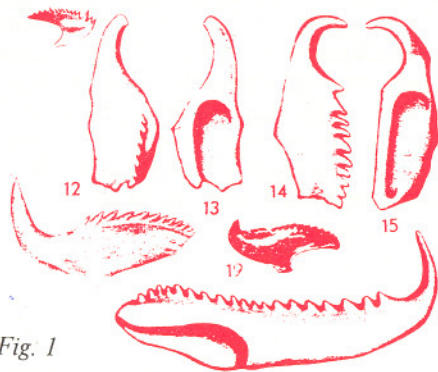

Fig. 1

Det er mest sannsynlig at conodontene er deler av fordøyelsesorganene til annelider, man har funnet hele »sett» av conodonter som kan tyde på dette (se fig. II).

Conodonter forekommer i millionvis i alle slags marine sedimenter fra kambrium til trias.

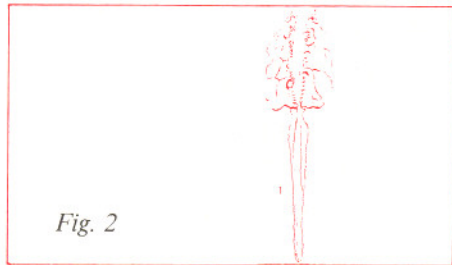

Fig. 2

P.g.a. stor utbredelse og kort levetid for de forskjellige artene, er conodonter meget viktige ledefossiler.

Foraminiferer.

Dette er skalldyr som tilhører protozoene som er de enkleste byggede dyr.

Foraminiferene forekommer i avsetning fra kambrium til nåtid, i Norge er de spesielt vanlige i kvartære avsetninger. De største artene kan bli opptil et par cm i diameter, men de fleste er 1 mm og mindre.

Ved første øyekast ligner mange av artene på små amonitter, de har da også spiral-snodde skall med gassfylte kamre.

Andre arter har ingen bestemt form, men bygget beskyttende »skall» av andre materialer som sandkorn, skjelettdeler av svamper osv.

Svamper.

Dette er ikke akkurat mikro-fossiler, men som regel finner man bare mikroskopiske deler av skjelettene. Det er ofte bare de såkalte spicularene (skjelettdeler) som oppbevares. Disse kan ligne på små nåler, etc. og det ofte formen på spicularene som avgjør forskjellen på artene, (se fig. III og IV). Forekommer fra prekambrium til nåtid.

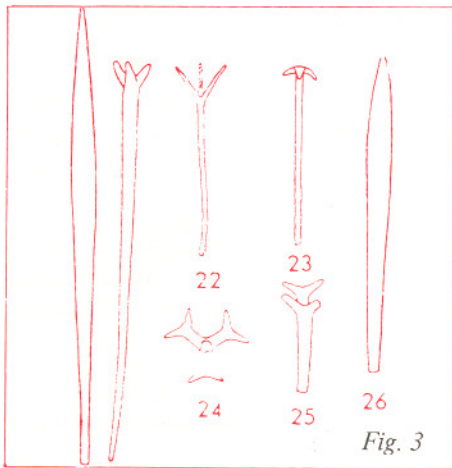

Fig. 3

Fig. 4

Det er flere andre former for mikro-fossiler, men de er av mindre interesse for den vanlige amatørsamler. Men når man studerer en sedimentær stein i mikroskopet, vil man fort legge merke til at en del vanlige makrofossiler har »mini-utgaver».

Fig. 5

For eksempel trilobitter, crinoider og bryozoa er mikroskopiske som unge (se fig. V og VI). Det finnes også mikroskopiske arter av snegler, muslinger, vingesnegler (se fig. VII), brakiopoder og graptolitter.

Selvfølgelig er det best med et mikroskop for å studere disse fossilene, men veldig mye kan sees med en god lupe og gode øyne.

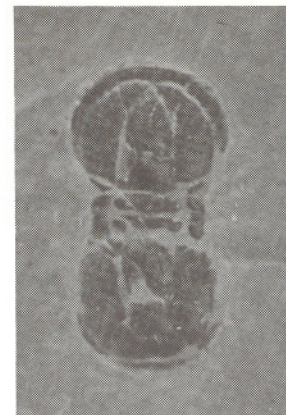

Fig. 6

Fig. 7

Så neste gang du er på fossil-jakt, stikk nesa godt ned i steinene og »en ny og fremmed verden vil åpenbare seg». Lykke til.

HÅRDANGERVIDDA FREDET

Vi har nok en gang fått en generell fredningsbestemmelse. Denne gangen gjelder det Hardangervidda, og av størst interesse for oss er forbudet mot hammer og meisel, samt innsamling av løsmateriale for salg. Vi kommer tilbake med mer utførlige opplysninger i neste nummer.

BYTTE

MINERALER – NORD-IRLAND

J.M. Dickson
G. Whinfield
Larne, Co. Antrim
North Ireland